

2025-08-09

Handlingsrutin för att främja elevers närvaro

samt åtgärda skolfrånvaro

Revideringen kommer att ske inför nytt läsår och tidigare vid behov.
Ansvarig för revidering: Elevhälsan tillsammans med Närvaroteam

Innehållsförteckning

Handlingsplan för att främja elevers närvaro	2
Bakgrund.....	2
Skolplikt.....	2
Skolplikt och rätt utbildning	2
Huvudmannens ansvar:.....	2
Vårdnadshavarens ansvar:.....	3
Främja närvaro	3
Att som skola främja närvaro	3
Att som elevhälsa främja närvaro	3
Frånvaro	5
Anmälningsskyldighet vid frånvaro	5
Utredning om frånvaro.....	5
Bilagor.....	6
Bilaga 1 Handlingsplan för skolnärvaro.....	6
Bilaga 2 Mentorskontakt	6
Bilaga 3 Närvarofrämjande samtal.....	6

Handlingsplan för att främja elevers närvaro

Bakgrund

Varje dag räknas, varje lektion har betydelse

Utöver att skolan har ett utbildningsansvar, spelar skolan också en viktig roll för barnets/elevens sociala välmående. Att fullfölja sin skolgång och att gå ut skolan med godkända betyg är en av de starkaste skyddsfaktorerna för en rad ogynnsamma förhållanden både som barn och som vuxen. Att ha klarat av sin skolgång och fått betyg bidrar till fortsatta studier, bättre jobb och bättre levnadsförhållanden som vuxen. Men inte minst gynnas barnets självkänsla, tillit, psykiska hälsa och det föreligger minskad risk för kriminalitet, våld och oro.

Ett av skolans uppdrag är att fostra barn och elever till ansvarskännande vuxna. Skolan är inte bara personalens arbetsplats utan även elevernas och därför bör vi ha frånvaroregler som en förberedelse inför arbetslivet. Frånvaro är ett av de första tecknen på att något inte stämmer. Tidiga insatser redan vid sen ankomst och ströfrånvaro har visat sig ge goda resultat i arbetet med att förebygga frånvaro i skolan.

Att tidigt reagera på frånvaro är att tidigt uppmärksamma att något kanske inte stämmer. Dessutom är det viktigt att signalera att varje barn är saknat när de inte kommer till skolan. Skolan ska målmedvetet och långsiktigt satsa på att utveckla hela skolans vardag utifrån ett salutogent perspektiv, där skolan fokuserar på vilka faktorer som orsakar och vidmakthåller hälsa, mer än vad som orsakar sjukdom.

Med problematisk frånvaro avses all frånvaro som kan påverka elevens måluppfyllelse, oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig. Bedömning görs utifrån varje enskilt fall.
(Nationell kartläggning av elevfrånvaro, skolverket, 2021)

Definition av ogiltig frånvaro är all frånvaro som vårdnadshavare inte meddelat eller bekräftat för skolan (Saknad, SOU-2016).

Hörby kommun har följande definition på problematisk frånvaro: 10 % ogiltig frånvaro eller 20 % anmäld ströjsjukfrånvaro på 30 dagar alternativt annan form av problematisk frånvaro (exempelvis återkommande sammanhängande frånvaro).

Skolplikt

Skolplikt och rätt utbildning

I Sverige har vi skolplikt vilket handlar om att alla elever får sin rätt till utbildning säkerställd.

Huvudmannens ansvar:

"Huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola fullgör sin skolgång. När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en skolenhet med en annan huvudman än

hemkommunen eller det hos en sådan huvudman har inletts en utredning om elevens frånvaro enligt 19 a §, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen”.

(Skollagen 7 kap, § 22)

Vårdnadshavarens ansvar:

”Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt. Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år. Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt. Skolplikten upphör vid utgången av vårterminen det tionde året”

(Skollagen 7 kap, § 2, 10, 12 och 20)

Vårdnadshavare ska se till att deras barn kommer till skolan och deltar i utbildningen, alltså att barnet fullgör sin skolplikt. Om en elev inte kan komma till skolan på grund av att hen är sjuk eller av någon annan orsak ska vårdnadshavaren anmäla detta till skolan så snart som möjligt.

www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/franvaro-i-skolan

Främja närvaro

Att som skola främja närvaro

”Skolan har ett ansvar att skapa god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. Kunskapsmålen betonas mycket tydligt i skolans verksamhet. Skolan har även till uppgift att utveckla en elevs möjlighet till ett rikt liv och ge förutsättningar för en god fysisk och psykisk hälsa. När det gäller barn och ungdomar som lever i utsatta situationer understryks betydelsen av skolans arbete med att främja närvaro då omfattande frånvaro för den enskilde eleven kan leda till stora svårigheter”

(Allmänna råd för Arbetet med att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan Skolverket 2012)

Att som elevhälsa främja närvaro

”Elevhälsan ska enligt skollagen främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan behöver utgöra en del av arbetet med att främja närvaro. I arbetet med att främja närvaro är det viktigt att elevhälsans personal ges möjlighet att samverka med övriga personalgrupper. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig rör bl.a. frågor om elevernas arbetsmiljö. Elevhälsan blir därigenom ett stöd i arbetet med att främja närvaron”

(Allmänna råd för arbetet med att främja närvaro, Skolverket 2012)

Faktorer som främjar närvaro:

- En förtroendefull relation mellan pedagog och elev som bygger på ömsesidighet
- Eleverna känner anknytning och tillhörighet till skolan och personal.
- Att pedagogerna ser, bekräftar och ställer krav
- Höga förväntningar på elevens prestationer och uppförande
- Positivt ledarskap
- Känslan av meningsfullhet och sammanhang för eleven i undervisningen
- Skolan arbetar utifrån att positiv bekräftelse är mer effektiv än negativa påföljder
- Kontinuerlig återkoppling till elev

- Undervisningen håller hög kvalitet, och elever blir bemötta utifrån sina olika förutsättningar
- Det pedagogiska arbetet och värdegrundsarbetet går hand i hand
- Bra samarbete mellan skola och hem
- Kontinuerlig och nära samverkan mellan skola, hem och andra aktörer
- Effektiva stödinsatser som främjar närvaro och förebygger frånvaro

Detta gör vi genom:

- Lärare, skolpersonal, rektor, samt huvudman ska visa vikten av närvaro. Skolan ska agera på problematisk frånvaro
- Handlingsplanen ska följas
- Närvarofrämjande skolmiljö
- God schemaläggning med få håltimmar
- Skolan ska aktivt arbeta för att förebygga kränkningar och för att skapa trygghet och studiero

Pedagogiskt stöd

- Positivt ledarskap. Pedagogen arbetar med formativ bedömning som är framåtsyftande. Den formativa bedömningen leder till att eleven blir sedd och får individuellt bemötande av undervisande pedagog
- Ge individualiserat stöd till. Fokusera på elevens styrkor.
- Ordna en strukturerad miljö för undervisningen, t.ex. aktivitetsschema som eleven kan följa så det blir tydligt för eleven när lektioner/aktiviteter börjar och slutar.
- Försök ersätta ett problemskapande beteende med ett bättre – en kombination av positiva sätt att ingripa ger bäst resultat. Undvik det som stressar.
- Beskriv mål och dokumentera resultaten. Elever och lärare skall ha tydliga mål med undervisningen. Glöm ej uppföljning. Både elev och lärare måste veta att de är på rätt väg.
- Involvera familjen – det är viktigt att samarbetet mellan hem och skola fungerar. Både elev och vårdnadshavare ska kunna följa elevens utveckling genom kontinuerligt uppdaterade omdömen, åtgärdsprogram och individuell utvecklingsplan.
- Pedagogiska konferenser där undervisande personal träffas och utbyter erfarenheter är en positiv faktor.
- Handledning av specialpedagog och övrig elevhälsa till undervisande lärare och resurspersonal för att utveckla ledarskapet och undervisningen i klassrummet

Enkla saker du som personal kan tänka på:

- Hälsa på dem du möter
- Var uppmärksam på om någon är borta
- Uppmärksamma när någon återkommer efter frånvaro/sjukdom
- Förmedla hopp
- Erbjud stöd och hjälp
- Hitta något positivt att framhålla
- Hjälp eleven med handlingsplaner
- Lös inte problemen åt eleverna, hjälp dem att hitta lösningar
- Uppmärksamma positiva beteenden

- Loggbok
- Kontakt via sms/sociala medier
- Arbete som bygger på elevens intresse
- Undervisning i andra lokaler
- Trygghetsskapande person

Var observant på:

- Trötthet
- Vantrivsel
- Beteendeproblematik
- Mobbning
- Utanförskap
- Missbruk
- Självskadebeteende
- Huvudvärk, magont, oro
- Nedstämdhet
- Sömnbrist
- Kränkningar
- Normbrytande beteende
- Prestationsångest
- Rastlöshet
- Uppgivenhet
- Familjesituation

Frånvaro

Det är angeläget att uppmärksamma all frånvaro och tidigt bedöma om det rör sig om problematisk frånvaro. För att kunna hantera frånvaron är det viktigt med rutiner för frånvarorapporteringen. Av rutinerna nedan framgår det hur information hanteras av skolans personal men även hur informationen bäst sammanställs och sparas. Till exempel är det viktigt att läraren/mentorn tidigt uppmärksammar frånvaron och genomför ett närvarofrämjande samtal med eleven samt signalerar och informerar elevhälsan och rektorn i de fall elevens frånvaro är hög.

Anmälningsskyldighet vid frånvaro

Om en elev på grund av sjukdom eller någon annan orsak inte kan delta i verksamheten som ordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska hindret snarast anmälas till skolenheten. Rektorn får besluta hur anmälningsskyldigheten ska fullgöras (skolförordningen 4 kap. § 8).

Utredning om frånvaro

”Om en elev har upprepade eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan”.

"Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas".

"När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen".

(Skollagen 7 kap. § 19 a)

Föreläggande och vite

"Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter". (Skollagen 7 kap. § 23)

Rutiner för närvarohantering

- Personal, vårdnadshavare och elever informeras varje läsårsstart om skolans närvaro- och frånvarorutiner.
- Vårdnadshavare kontaktas direkt via sms om elev är ogiltigt frånvarande.
- Skolan har rutiner för frånvarodokumentationen i Schoolsoft
- Problematisk frånvaro följs upp kontinuerligt på EHT
- Hantering av frånvaro hanteras enligt handlingsplan
- Skolan har närvarorutiner som utvärderas varje läsår av elevhälsan.

Bilagor

Bilaga 1 Handlingsplan för skolnärvaro

Bilaga 2 Mentorskontakt

Bilaga 3 Närvarofrämjande samtal

Handlingsplan för skolnärvaro

1	2	3	4	5	6
Kontakt Uppmärksamma	Rapportera och analysera frånvaro	Uppmärksamma och anpassa	Kartlägga och analysera	Tvärprofessionella insatser och analys	Intensifierade insatser
<i>Lärare</i> rapporterar varje lektionstillfälle i Schoolsoft. 	Närvarofrämjande samtal görs vid problematisk frånvaro. 	Aktualisering <i>EHT</i> – analys av frånvaro	Uppföljningssamtal 4–6 veckor	<i>EHT</i> en fördjupad frånvaro-kartläggning. 	Anmälan om vitesföreläggande till Bildningsnämnd.
<i>Mentors</i> kontakt – samtal hem: - vid ogiltig frånvaro, samtal direkt - vid giltig (anmäld frånvaro), samtal senast dag 3 <i>Mentors</i> kontakt dokumenteras i Schoolsoft.	<i>Mentor</i> informerar vårdnadshavare att samtal genomförs. En överenskommelse görs och dokumenteras i samtalet. <i>Mentor</i> sammanställer och analyserar frånvaron. OBS! kopia lämnas till <i>EHT</i> .	Förstärkt utvecklingssamtal <i>EHT</i> , vårdnadshavare, mentor, elev	Beslut om fördjupad frånvaroutredning. Eventuellt remiss till extern instans Eventuellt pedagogisk utredning (PU). <i>Mentor</i> och <i>specialpedagog</i>	Planering av insatser: ●Handledning/konsultation ●Utvärdering av ev. åtgärdsprogram tillsammans med elev och vårdnadshavare efter cirka två veckor. ●Externt stöd: Öppenvården, Bibass, SIP, Nätverksmöten, Första linjen	Kontinuerligt arbete enligt steg 5 med aktörer som är delaktiga i ärendet. <i>Alltid skola, elev, vårdnadshavare</i>
<i>Mentor</i> uppmärksammar frånvaron under 30 dagar samt har regelbunden kontakt med elev och vårdnadshavare. Ev. information om skolplikt. <i>Mentor</i> lyfter frånvaron med kollegor i AL.	- <i>EHT</i> inhämtar information enligt rutin (månadsvis) - Frånvaro som bedöms problematisk dokumenteras i PMO	Åtgärder utifrån mötet: ●Alla får en uppgift utifrån gemensamt mål. ●Ev. tips om extern kontakt med första linjen eller öppen vården. ●Uppföljning inbokas 4–6 veckor	<i>Rektor</i> anmäler oroväckande frånvaro till huvudman 2ggr/termin. 	Anmälan till socialtjänst.	Vid Vitesföreläggande, sker återkoppling till skolan.

 = klickbara länkar till relevant information eller dokument.

Mentorskontakt

Bilaga 2

Enligt handlingsplanen för skolnärvaro, tar mentorn kontakt med vårdnadshavare/elev (vårdnadshavare gällande yngre barn, med stigande ålder till eleven) när skolfrånvaro uppmärksammas enligt nedan:

- Vid ogiltig frånvaro, samtal direkt
- Vid giltig d.v.s. anmäld frånvaro, samtal senast dag 3

Syftet med samtalet är att visa omtanke, bygga relation och skapa trygghet. Det är viktigt att förmedla att eleven är saknad i skolan och att ge möjlighet för eleven att få information om vad som sker i skolan samtidigt som eleven får ta del av vad som kommer att ske dagarna framåt. När kontakt tas omgående blir steget inte så stort för eleven att återgå till skolan. Genom att upprätta en tidig dialog med vårdnadshavare eller elev, skapas en god grund för fortsatt samarbete mot att eleven ska må så bra som möjligt och vilja komma till skolan.

Samtalet ger också möjlighet att på ett tidigt stadium få värdefull information om anledning till frånvaro.

Oavsett anledning till frånvaro eller hur lång tid eleven varit frånvarande, tas regelbunden kontakt med elev och vårdnadshavare.

Mall för samtal vid mentorskontakt:

1. Förmedla att eleven är saknad i skolan.
2. Visa intresse för hur eleven mår och anledning till varför eleven inte är i skolan.
3. Berätta lite kort om vad som gjorts i skolan när eleven varit frånvarande.
4. Berätta kort om vad som kommer att ske i skolan dagarna framåt.
5. Finns det något skolan kan göra för att underlätta för eleven att komma tillbaka?

Närvarofrämjande samtal

Bilaga 3

Datum:

Elev:

Klass:

Mentor/klasslärare:

Hur trivs du i skolan? Vad är bra/mindre bra?

(ämne, lektion, rast, pedagoger, finns det någon vuxen du har förtroende för, får du det stöd du behöver)

Hur ser din dag ut när du går i skolan/inte går i skolan?

Vad är anledningen till att du inte är i skolan?

Har du vänner i skolan?

(händer det att du blir utsatt)

Ser du några fördelar med att vara hemma?

Ser du några nackdelar med att vara hemma?

Får du det stöd du behöver hemma?

(har du någon att prata med kring: skolgång, mående, vänner, fritid)

Hur skulle du vilja att din närvaro ser ut?

Vilka hinder ser du för att förbättra din närvaro?

Vad kan du göra för att förbättra din närvaro?

Vad behöver du för stöd för att detta ska ske?

Överenskommelse

(slutsatser/behov/insatser/åtgärder)

Uppföljningsdatum med elev:

(Dokument lämnas till EHT för underlag och aktualisering)